

Slovo k povzbuzení na neděli 10. ledna 2021, na svátek Křtu Páně
Biblická čtení: Iz 55,1-11; Iz 12; 1Jan 5,1-9; Mk 1,6b-11

Milé sestry, milí bratři,

dnes, v neděli po slavnosti Zjevení Páně slavíme svátek Křtu Páně. Rozevírá se tak před námi svědectví o Ježíšově křtu v řece Jordánu, svědectví o události, která se odehrála v 15. roce vlády císaře Tiberia, tedy někdy v roce 27 nebo 28. Křtem končí Kristův skrytý život v Nazaretě, celé jeho dětství a mládí. Máme jej dnes před sebou už ne jako malé dítě, ale jako již dospělého a zralého muže. Začíná jeho veřejné působení.

Dnešním svátkem proto končí i doba vánoční, zítřkem začne liturgické mezidobí.

O Kristově křtu čteme s různými důrazy a s trochu jinak popsanými detaily ve všech čtyřech sepsáních evangelia. A protože víme, že celé evangelium je nejprve inspirovaným svědectvím toho, co se jedinečně stalo (že Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi), a zároveň vzorem a obrazem toho, co se má dít stále (jak Kristus chce stále nově přicházet k nám, rodit se v našem životě a působit v něm, jak Slovo stále přebývá a působí mezi námi), tak se také pokusme dnešní evangelijní svědectví, předznamenané oběma čteními předcházejícími, číst a rozjímat.

Svatý Marek o události Kristova křtu svědčí ze všech čtyř evangelistů snad nejprostším a nejprůzračnějším způsobem (jako ostatně o celém Kristově životě a působení). Je to jen pár slov, několik málo veršů, ale i v nich je obsaženo vše podstatné. Jan Křtitel připravuje lid, své současníky kajícím křtem vodou na vystoupení Mesiáše, ukáže na něj, pokřtí ho, otevře se nebe a zjeví se Boží Trojice. Kdybychom svědectví o Křtitelově vystoupení v Markově podání četli celé a ne až od poloviny šestého verše, jak nám je nabídla dnešní liturgie, slyšeli bychom, jak k Janovi nejprve přicházeli na poušť mnozí z Galileje i z okolí Jeruzaléma, vyznávali své hříchy a nechávali se jím pokřtít. Právě k nim se pak – podivuhodně – připojil i Kristus.

Tolik evangelijní svědectví, tolik (historická) událost sama. Čeho je ale obrazem, čeho vzorem, prototypem v našem životě, musíme se ptát. Co zvláště snad máme v dnešní události číst, jak nad ní rozjímat a co si především vzít k srdci?

Celá událost je především obrazem, vzorem, prototypem křesťanského křtu (vodou, ve jménu Trojice). Tak dnešní scénu pochopitelně četla a rozjímalala už i nejstarší křesťanská exegeze. Pán Ježíš přeci nepotřeboval být pokřtěn, a už vůbec ne na odpuštění hříchů; jako Boží Syn byl přímo zrozen z Otce a jako člověk nám byl podobný ve všem kromě hříchu. Nepotřeboval tak být přijat za Božího Syna a ani nepotřeboval, aby mu byly odpuštěny hříchy, když žádné neměl.

My jsme to ale potřebovali, aby byl pokřtěn, neboť právě jeho křtem byl ustanoven jedinečný způsob, jak se my lidé můžeme více stávat Božími dětmi, více Kristu podobnými, a jak nám mohou být odpuštěny hříchy, kterých se dopouštíme, které máme. Svátostí křtu. Tato svátost je – opět již v nejstarším křesťanském (alegorickém) výkladu – vlastně onou vodou vytrysklou z Beránkova boku na kříži, která smývá a snímá hříchy celého světa.

Kristovo bohodství i jeho smrt a zmrtvýchvstání jsou už v jeho křtu jedinečně předznamenány: Ponoření do vody ukazuje na Kristovu smrt (za naše hříchy), vynoření z ní na zmrtvýchvstání (pro naše ospravedlnění) a hlas z nebe na jeho Božství (z něhož vyvěrá i naše posvěcení).

Proto i ve svátosti křtu je obsaženo vše: Odpuštění našich hříchů i naše zbožštění, připodobnění Kristu. Křtem se stává člověk křesťanem neboli „kristovcem“ (takový je totiž doslovný překlad slova *christianos*).

I toto čtení najdeme již u starých církevních otců, kteří o křtu mluvili jako „proleptické události“. Tedy jako o takové události, která v sobě již obsahuje očekávané, která již nějak anticipuje i vše budoucí. Tak je tomu u Kristova křtu, takovou sílu má i svátost našeho křtu.

Kristův křest v Jordánu je tedy skutečně prototypem toho, jak Boží Syn chce stále přicházet do života lidí: Skrze křest vodou. Svátost křtu je tak začátkem Kristova jedinečného působení v životě člověka a zároveň předznamenává, čím by život pokřtěného měl být naplněn: Vírou, nadějí a láskou. Přičemž láska má také vždy rozměr kříže, oběti z lásky. K této trojici dává křest člověku Boží sílu.

Podobně tedy jako Kristův křest v Jordánu stál na začátku jeho veřejného působení na zemi a zahrnoval v sobě i vše, kým Ježíš Kristus je i jaký bude (velikonoční) vrchol a smysl jeho pozemského působení, tak je tomu i se svátostí křtu: Stojí na začátku křesťanského života a měla by předznamenat a určovat vše ostatní.

Ježíšův křest v Jordánu nám toto vše připomíná. Ale především nás zve, aby se vše stalo i skutečností našeho vlastního života. Jako Boží pozvání můžeme tak nejlépe dnešní událost číst a svátek slavit...

Nejprve jako pozvání pro ty, kteří ještě nejsou pokřtěni. Aby se nebáli přijít, aby se nenechali odradit (třeba i špatným příkladem křesťanů). Každému člověku, který přijde a s otevřenou duší křest přijme, budou křtem odpuštěny hříchy, otevře se nad ním nebe, ozve Boží hlas „toto je můj milovaný syn, toto je má milovaná dcera“ a Boží síla k víře, naději a lásce začne v jeho životě jasněji působit. «Nuže, vy všichni, kteří žijíte, pojdte k vodě» slyšeli jsme v prvním čtení z proroka Izaiáše.

Oslava Kristova křtu, jeho liturgické zpřítomnění dnešním svátkem je ale pozváním i pro nás pro všechny, už dávno pokřtěné. Především aby náš život byl skutečně křesťanský, tedy ze křtu vycházející, aby náš vztah s Pánem Ježíšem opravdu (před)určoval, sytil a provoňoval vše, co jsme a co činíme, aby se celá naše pozemská existence stávala aspoň nějak, aspoň trochu, aspoň třeba v něčem Kristu stále více podobnou.

Svátek Křtu Páně je tak i pozváním k obnově křestní milosti ve svátosti smíření, kterou už staří církevní otcové nazvali výmluvně „pracným křtem“. Křest můžeme přijmout jen jednou za život, svátost smíření – Bohu díky – mnohokrát.

Jen si je třeba – k přijetí všech těchto Božích pozvání – přiznat, že i my všichni patříme do zástupu hříšníků, do zástupu těch, kteří potřebují Boží pomoc, do zástupu, ke kterému se pro nás nestyděl připojit ani sám bezhříšný Boží Syn. Stoupnutí si do zástupu hříšníků a Boha potřebných stojí na začátku jakékoli naší proměny, všeho Kristova působení v nás. Tak se tomu totiž stalo na začátku Kristova veřejného působení na zemi, nemůže tomu být jinak ani u nás, protože Kristus je stále týž a i my lidé jsme stále stejně slabí, a tak Boží odpuštění a Boží pomoc stále stejně potřebující...